

The Holy See

PRVO APOSTOLSKO PUTOVANJE PAPE IVANA PAVLA II.
U BOSNU I HERCEGOVINU (12.-13. TRAVNJA 1997.)

**GOVOR SVETOGA OCA IVANA PAVLA II.
BISKUPIMA BOSNE I HERCEGOVINE**

*Nadbiskupija u Sarajevu
Nedjelja, 13 travnja 1997.*

*“Gospodine Kardinale,
časna braćo u biskupstvu!*

1. Žarko sam želio doživjeti ovaj bratski susret s vama. Zahvalan sam Bogu što sam danas zajedno s vama mogao slaviti svetu Euharistiju, vrhunac života Crkve. Upravo jedinstvo oko oltara izražava očitiju vezu koja nas povezuje s Kristom i koja je temelj dubokoga zajedništva što postoji među nama i narodom Božjim.

Pozdravljam Tebe, gospodine kardinale Vinko Puljiću, koji, s pomoćnim biskupom mons. Perom Sudarom, odvažno i mudro paseš stado Crkve vrhbosanske. Pozdravljam Tebe, mons. Franjo Komarica, čvrsti biskupe napaćene Crkve banjolučke. Pozdravljam Tebe, mons. Ratko Periću, koji sa svom revnošću stojiš na čelu Crkve mostarsko-duvanjske i obavljaš službu apostolskoga upravitelja Crkve trebinjsko-mrkanske. Želim zahvaliti svakomu pojedinom od vas za neustrašivo svjedočanstvo koje ste pružili pred Crkvom Božjom u vrijeme nedavnoga sukoba, kada ste, unatoč velikim opasnostima i teškome stanju, uvijek budni i puni skrbi, ostali sa svojim zajednicama, dijeleći s njima patnje, nevolje i svaku vrstu oskudice.

Očitujući svoje osjećaje ljubavi prema vama pastirima, želim izručiti svoje najbolje želje i Crkvama koje su vam povjerene: vašim svećenicima, Bogu posvećenim osobama, vjernicima svjetovnjacima, navlastito onima koji su ranjeni na tijelu ili duši i nose posljedice žalosnoga razdoblja nedavnoga rata. *Među vama je Petrov Nasljednik.* Poznaje vaše patnje i vaš trud te vas krijepi u vašoj vjeri gledajući Krista, našega zagovornika kod Oca i naš postojani mir.

2. Božja Providnost vas je izabrala da pasete narod Božji i postavila vas je za uzore stada (usp. 1 Pt 5,2–3). Svojom službom, i u zajedništvu s Petrovim Nasljednikom, *ovjekovječujete djelo Krista, vječnoga pastira duša*, koji uči sve narode i darom sakramenata posvećuje one koji s vjerom primaju Njegovu riječ.

U toj službi, koju vam je Bog povjerio, niste sami. Upravljajući svojim Crkvama, u međusobnome zajedništvu i s Rimskim Biskupom - glavom apostolskoga zbora, *postavljeni ste za članove biskupske zajednice te ste time pozvani sudjelovati u skrbi za opću Crkvu* (usp. *Lumen Gentium*, 22; *Christus Dominus*, 4).

Časna Braćo, budite revni u očuvanju zajedništva s biskupima cijeloga svijeta, počevši od biskupa s ovoga područja, i to navlastito s biskupima iz Hrvatske. Budite postojani u uzajamnoj ljubavi, u otvorenome i srdačnome dijalogu, u međusobnoj pomoći. Neka ljubav koja vlada među vama bude primjer svećenicima koji vam pomažu, vjernicima koji na vas gledaju kao na prosvijetljene vođe, i svim ljudima dobre volje koji nerijetko u vašim riječima i u vama kao biskupu traže poticaj za izgradnju društva koje će biti uistinu nadahnuto na vrijednostima mira, sloge i pravde.

3. Rat koji se tijekom predugih pet godina vodio u ovim, vašim krajevima sigurno vas stavlja pred velike teškoće. Pošto je tutnjava oružja prestala, valja sada sve više učvršćivati volju za izgradnjom mira. *Prvi zadatak* koji vas očekuje u ovome mučnom hodu jest liječenje srdaca izmučenih bolju i katkada ranjenih osjećajima mržnje ili osvete. Radi se o postupku kojemu su potrebne sve vaše snage, krijepljene vjerom u Krista, Gospodara života i liječnika duša. Taj ste cilj postavili i u svojoj pastirskoj poslanici objavljenoj u veljači ove godine.

Pozvani ste biti nositelji nove kulture koja, izvirući iz nepresušnoga vrela Evanđelja, propovijeda poštivanje svih bez izuzetka, zaziva međusobno praštanje krivnji kao pretpostavku za preporod uljuđenoga življenja, bori se oružjem ljubavi kako bi sve više do izražaja dolazila želja za suradnjom na promaknuću zajedničkoga općeg dobra.

To vas ne oslobađa obveze da dižete proročki glas upozoravate na nasilja, raskrinkavate nepravde, nazivate zlo pravim imenom i svim zakonitim sredstvima branite povjerene vam zajednice. Ovo je osobito potrebno kada neumjerenosti, koje proizlaze iz srdaca gorčinom ispunjenih zbog minuloga nasilja, nastoje izravno pogoditi vjernike i Crkvu zastrašivanjem ili djelima nesnošljivosti. Ne bojte se jasno i glasno očitovati preko svih zakonitih sredstava koja su vam na raspolaganju i ne dopustite da vas zastraši ni jedna ovozemaljska vlast.

4. A sada, nakon prepaćenoga nasilja, valja ponovno izgrađivati ne samo kršćanske zajednice, nego također i građansko društvo pogođeno i raspršeno zbog tolikih nevolja. Bog vas u tome ne će ostaviti same. On je uz vas postavio svećenike, posvećene osobe i djelatno zauzete vjernike koji podupiru vaše naporno djelo i spremni su slušati vaš glas kako bi ponovno procvjetao navještaj koji spašava, ljubav koja osvježuje, solidarnost koja sve ujedinjuje. Dok zahvaljujete

Gospodinu za te darove, *znajte vrednovati snage svakoga pojedinca kako bi nova evangelizacija napredovala obnovljenim poletom.*

Znajte očinskom dobrotom razumjeti teškoće koje svakodnevno susreću vaši najbliži suradnici. Podupirite ih svojom molitvom i dobrotom svojega srca, potičući ih da se oslanjaju na snagu koja proizlazi iz svakodnevnoga susreta s Kristom, Velikim i Vječnim Svećenikom, navlastito u molitvi i u slavljenju Euharistije. Neka vaša skrb otaca u vjeri nađe način na koji će moći vrednovati ono što je najbolje kod svakoga, tako da darovi svakoga pojedinca budu na korist kršćanske zajednice i građanskoga društva.

Ne smije nedostajati suradnja svakoga pojedinca u zacrtavanju i ostvarivanju dušobrižničkih programa svake biskupije, pod vašim vodstvom i u poštivanju vlastitosti svake karizme, bilo da se radi o biskupijskim svećenicima, bilo pak o redovničkim svećenicima, tako da međusobna razmjena darova povećava ljubav, blaži napetosti i bude u službi jedinstva. U skladu s tim mjerilima i vrijednostima odgajajte i svoje bogoslove i sjemeništare, kako bi se u njima oblikovala jasna svijest da će jednoga dana biti pozvani služiti Crkvi uz žrtve, s uvjerenjem, velikodušno i u poslušnosti zakonitomu Pastiru.

5. *'Molitva i posluživanje riječi'* (Dj 6,4) glavno su djelo kojemu se trebate neumorno posvećivati kako bi se Kristovo Evanđelje i dalje propovijedalo u ovome kraju te kako bi i dalje blagotvorna 'riječ života' mogla pružati nadu i utjehu narodima Bosne i Hercegovine.

Predsjedavajući bogoslužnim skupovima, navlastito pri slavljenju Presvetoga Otajstva, vjernicima obilno za hranu dijelite Božje darove, pošto ste ih prethodno iskreno poučili o 'istini usmjerenoj k pobožnosti i utemeljenoj na nadi života vječnoga, što ga, prije vremena vjekovječnih, obeća Bog, On koji ne laže' (Tit 1,1-2).

Na kraju ovoga tisućljeća i sada već na pragu novoga, Crkva mora ustrajno nastaviti svoju službu propovijedanja Radosne vijesti da bi se 'svi ljudi spasili' (1 Tit 2,4). Neka vas trogodišnja priprava za Veliki jubilej 2000. nađe postojane u propovijedanju, u skladu s uputama što sam ih izložio u apostolskoj poslanici *Tertio millennio adveniente*. Ostvarujući sve te ciljeve, *izgrađujete Tijelo Kristovo (usp. Ef 4,12) u ovim krajevima, u zajedništvu s cijelom Crkvom.*

6. *Neka Crkva u Bosni i Hercegovini, unatoč svojem siromaštvu, ne zaboravlja siromahe koji kucaju na njezina vrata.* Pustoš koju je stvorio nedavni rat ostavila vam je kao baštinu razorene obitelji, udovice i siročad, izbjeglice i prognanike, invalide i druge ljude raznovrsnom boli pogođene. Potrebno je da ostanete uz sve njih, donoseći im okrjepu svoje djelotvorne ljubavi i pastirske skrbi. U vezi s tim ne mogu ne izreći posebne riječi pohvale *Caritasu* koji je u pojedinim biskupijama toliko toga učinio i nastavlja činiti kako bi se ublažile patnje onih koji su u teškoćama.

Svjedočenje ljubavi promiče bolje razumijevanje među različitim kulturama i vjerama koje cvjetaju

u ovim krajevima, jer bol i oskudica ne poznaju granice. Krotkim činom ljubavi pridonosite iskrenu dijalogu sa svim svojim zemljacima, nastavljajući tako izgradnju civilizacije ljubavi. Tako će, *praštajući i tražeći oprost*, biti moguće izići iz uvojnice uzajamna okrivljivanja te odlučno krenuti putem moralne i građanske obnove. 'Kao što je Gospodin vama oprostio, tako i vi' (Kol 3,13).

Ustrajna i temeljita metoda dijaloga mora posebno obilježavati *odnose s braćom pravoslavicima i s drugom braćom kršćanima* s kojima nas povezuju nemale sveze vjere. Jednako tako srdačnim riječima i iskrenim stavom tražite razloge susretanja i razumijevanja sa *sljedbenicima islama*, kako bi se mogao izgrađivati miroljubivi suživot u uzajamnu poštivanju prava svakoga pojedinca i svakoga naroda.

7. Časna Braćo, dok vas danas kao Petrov Nasljednik želim učvrstiti u vašim dobrim nakanama, želim vam opet ponoviti da niste sami na svojem putu. *S vama smo i uvijek ćemo biti s vama, podupirući vaše pothvate, kako bi u cijeloj Crkvi bila postojana 'ljubav koja je sveza savršenstva'* (Kol 3,14).

Vaša apostolska nastojanja povjeravam majčinskoj zaštiti Marije, Majke Crkve i Kraljice Mira, koju s povjerenim vam vjernicima štujete vrlo mnogo. Neka vas Bogorodica, koja je za cijelu Crkvu uzor savršenstva, podupire u vašemu radu i u vašim naumima, te i dalje u vašim krajevima odjekuje vazmeni himan: 'Znamo da si do istine uskrsnuo, Božji Sine: Pobjedniče, Kralju divan, budi nama milostivan.'

S tim osjećajima svakomu od vas, kao zalog svoje ljubavi, udjeljujem posebni apostolski blagoslov, koji rado proširujem na svećenike, redovnike, redovnice i na sve vjernike za koje vodite dušobrižničku skrb."